

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์เปรียบเทียบและความสำคัญของแหล่งที่ตั้งตลาดสินค้าประมงทะเลในระดับจังหวัด : กรณีศึกษา ตรวด ระนอง สงขลา สมุทรสาคร และสุราษฎร์ธานี” เกิดขึ้นจากการที่ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของสินค้าประมงทะเลซึ่งเป็นสินค้าส่งออกที่เป็นรายได้หลักส่วนหนึ่งของประเทศ หากแต่เมื่อพิจารณาที่ตั้งของตลาดสินค้าประมงทะเลพบว่าส่วนใหญ่ยังไม่สามารถรองรับตลาดในประเทศได้ จากประเด็นดังกล่าวจึงมีความจำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบและความสำคัญของแหล่งที่ตั้งตลาดสินค้าประมงทะเลให้สามารถรองรับการค้าและบริการให้มีความพร้อมและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จากความจำเป็นดังกล่าวจึงต้องมีการศึกษาทบทวนแนวคิดและทฤษฎีด้านฐานเศรษฐกิจ ด้านที่ตั้ง ด้านการประหยัดจากการกระจุกตัวของกิจกรรม ตลอดจน การตลาดของสินค้าประมงทะเล เพื่อกำหนดเป็นปัจจัยนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบและกำหนดความสำคัญของแหล่งที่ตั้งตลาดสินค้าในระดับจังหวัดต่อไป

การวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์เปรียบเทียบและความสำคัญของแหล่งที่ตั้งตลาดสินค้าประมงทะเลในระดับจังหวัด : กรณีศึกษา ตรวด ระนอง สงขลา สมุทรสาคร และสุราษฎร์ธานี” มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึง (1) ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมทางเศรษฐกิจของผู้ผลิต ผู้กระจายและผู้บริโภคของสินค้าประมงทะเล (2) ศึกษาปัจจัยที่แสดงถึงความสำคัญของแหล่งที่ตั้งสินค้าประมงทะเล ตลอดจน (3) วิเคราะห์เปรียบเทียบแหล่งที่ตั้งตลาดสินค้าประมงทะเลในระดับจังหวัดของพื้นที่ศึกษา 5 จังหวัดต่อไป

ลักษณะการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยศึกษาทั้งจากเอกสารและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแบบแบบเจาะจง (Focus Groups) ใน 7 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ (1) ชาวประมง (2) ผู้ซื้อ-ผู้ขาย นายหน้า แพลลา (3) ผู้ประกอบกิจการท่าเทียบเรือ/สะพานปลา (4) ผู้ประกอบกิจการห้องเย็น (5) ผู้ประกอบการโรงงาน/ผู้บริโภค (6) แรงงานรับจ้าง และ (7) ผู้ประกอบกิจการขนส่งในพื้นที่ 5 จังหวัดคัดเลือก ซึ่งเป็นเขตประมงของประเทศไทยทั้งฝั่งทะเลอ่าวไทยและฝั่งทะเลอันดามัน ได้แก่ จังหวัดตรวด ระนอง สงขลา สมุทรสาคร และสุราษฎร์ธานี ซึ่งการคัดเลือกจังหวัดตัวอย่างดังกล่าว นั้นได้พิจารณาจากข้อมูลที่แสดงจำนวนด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก สำหรับจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์นั้น สำหรับกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มชาวประมง โรงงานแปรรูป/ผู้บริโภค และห้องเย็นนั้นได้

คำนวณตัวอย่างสัมภาษณ์โดยใช้วิธีการจากสูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 85 และกลุ่มตัวอย่างทำเทียบเรือ/สะพานปลา แพลลา ผู้ใช้แรงงานและกลุ่มชนสงฆ์นั้นได้ใช้วิธีประมาณการจำนวนตัวอย่าง และได้มีการทดสอบกลุ่มตัวอย่าง (Pre-test) ในจังหวัดสมุทรสาคร ตลอดจนได้ปรับปรุงแบบสอบถามเพิ่มเพื่อความสมบูรณ์และสอดคล้องกับการใช้งานได้จริง ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้ใช้ค่าร้อยละเพื่อการบรรยายข้อมูล (Descriptive Statistics) ค่าดังกล่าวคำนวณจากโปรแกรมสำเร็จรูป MS Excel version 97

ส่วนผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบและความสำคัญของแหล่งที่ตั้งตลาดสินค้าประมงทะเลในระดับจังหวัด 5 จังหวัดนั้นได้พิจารณาจากค่าคะแนนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของทั้ง 9 ปัจจัย (26 ตัวชี้วัด) พบว่าจังหวัดสงขลามีความสำคัญสูงสุด รองลงมา ได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดสมุทรสาคร ส่วนจังหวัดระนองและจังหวัดตราดนั้นมีความสำคัญน้อยที่สุด ตามลำดับ สำหรับรายละเอียดความสำคัญแต่ละจังหวัดมีดังนี้

จังหวัดสงขลา ความสำคัญรวมของแหล่งที่ตั้งตลาดสินค้าประมงทะเลของจังหวัดสงขลามีค่าสูงสุดเท่ากับ 404.8395 เนื่องจากปัจจัยด้านการเงินการธนาคาร บริการสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การรวมกลุ่มของผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลาดสินค้า แรงงานรับจ้าง บริการน้ำแข็งฯ วัตถุประสงค์ และแหล่งผลิต คมนาคมขนส่ง และปัจจัยด้านการบริการของรัฐ

จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีความสำคัญรวมเท่ากับ 119.0394 ค่าดังกล่าวเนื่องมาจากปัจจัยด้านคมนาคมขนส่ง บริการสาธารณูปโภค สาธารณูปการ แรงงานรับจ้าง วัตถุประสงค์และแหล่งผลิต การรวมกลุ่มของผู้เกี่ยวข้อง บริการน้ำแข็งฯ บริการของรัฐ การเงินการธนาคาร และปัจจัยด้านตลาดสินค้า

จังหวัดสมุทรสาคร มีค่าความสำคัญรวมเท่ากับ 4.9085 เนื่องจากปัจจัยด้านคมนาคมขนส่ง การบริการของรัฐ การบริการน้ำแข็งฯ การรวมกลุ่มของผู้ที่เกี่ยวข้อง การเงินการธนาคาร และปัจจัยด้านวัตถุประสงค์และแหล่งผลิต

จังหวัดตราด ค่าความสำคัญรวมของจังหวัดมีค่าเท่ากับ -262.2425 ค่าดังกล่าวเนื่องจากปัจจัยด้านวัตถุประสงค์และแหล่งผลิต การบริการของรัฐ และปัจจัยด้านคมนาคมขนส่ง

จังหวัดระนอง มีค่าความสำคัญรวมเท่ากับ -266.5451 เนื่องจากปัจจัยด้านคมนาคมขนส่ง บริการน้ำแข็งฯ และปัจจัยด้านการบริการของรัฐ

ผลดังกล่าวแสดงว่าความสำคัญของแหล่งที่ตั้งตลาดสินค้าประมงทะเลในระดับจังหวัดที่มีลักษณะเด่นของพื้นที่ศึกษาทั้ง 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสงขลา ซึ่งสภาพที่ตั้งอยู่ฝั่งทะเล

อ่าวไทย ทำเลที่ตั้งดังกล่าวสามารถให้บริการในด้านต่างๆ แก่กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประมงทะเลฝั่งนี้ได้เป็นอย่างดี กอปรกับในพื้นที่ตลอดแนวดังกล่าวยังมีจังหวัดสุราษฎร์ธานีในบริเวณด้านเหนือ และจังหวัดปัตตานีในบริเวณด้านใต้ซึ่งก็มีความสำคัญในระดับที่ดี สามารถเป็นคู่แข่งในกิจกรรมด้านการประมงทะเลได้ ซึ่งจะต้องดำเนินการบริหารให้มีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ไม่ให้เกิดการแข่งขันกันได้ สำหรับพื้นที่ด้านฝั่งทะเลอันดามันนั้น แม้จังหวัดระนองจะมีค่าความสำคัญค่อนข้างต่ำ แต่เนื่องจากสภาพทางที่ตั้ง แหล่งจับปลาที่มีปริมาณมาก หากแก้ปัญหาเกี่ยวกับประเทศเมียนมาร์ได้ หรือประเทศดังกล่าวมีความสงบมากขึ้น หน่วยงานและเอกชนที่เกี่ยวข้องด้านนโยบายพัฒนาด้านกิจการประมงทะเลควรพัฒนาแหล่งที่ตั้งประมงหลักฝั่งทะเลด้านนี้ วิธีให้การสนับสนุนโดยให้จังหวัดระนองเพิ่มขีดความสามารถที่ยังขาดอยู่ ทั้งนี้เพื่อความสมดุลของการพัฒนาพื้นที่ 2 ฝั่งทะเลมีความสมดุลมากยิ่งขึ้น

สำหรับรายละเอียดผลการสัมภาษณ์ 7 กลุ่มเป้าหมายนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการกำหนดกลุ่มเป้าหมายสำรวจ ได้แบ่งเป็น 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ (1) กลุ่มผู้ผลิตสินค้าประมงทะเล (2) กลุ่มผู้กระจายสินค้าประมงทะเล และ (3) กลุ่มผู้บริโภคสินค้าประมงทะเล มีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

- กลุ่มผู้ผลิตสินค้าประมงทะเล

- กลุ่มชาวประมงทะเล

ชาวประมงทะเลส่วนใหญ่พบว่าเป็นชายมีสัญชาติไทย ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาที่พบส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา สถานภาพสมรสส่วนใหญ่พบว่าเป็นผู้ที่แต่งงานแล้ว ภูมิลำเนาเดิมของกลุ่มชาวประมงทะเลส่วนใหญ่ได้แก่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตรวศ สุมทราคร สงขลา และระนอง อายุของกลุ่มชาวประมงทะเลส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี สถานภาพในครัวเรือนส่วนใหญ่จะเป็นหัวหน้าครอบครัว จำนวนสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 3-4 คน

สำหรับลักษณะประกอบการผู้ให้สัมภาษณ์พบว่าแหล่งทำการประมงหลักจะอยู่ในน่านน้ำไทยโดยเฉพาะฝั่งอ่าวไทยมากที่สุด ขนาดของเรือประมงที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นขนาดน้อยกว่า 15 เมตร ประเภทของเรือประมงที่ใช้มากที่สุดคือเรือประมงแบบมีเครื่องยนต์นอกเรือ (เรือหางยาว) อายุของเรือที่ใช้ส่วนใหญ่น้อยกว่า 5 ปีมากที่สุด โดยเครื่องมือทำการประมงหลักของเรือที่พบมากที่สุดคืออวนลาก สำหรับท่าเรือ/แพลาที่เรือเข้าเทียบท่าขึ้นปลาที่ใช้มากที่สุดคือจังหวัดสุราษฎร์ธานี ระยะเวลาในการออกจับปลา ส่วนใหญ่ประมาณ 21-30 วัน โดยมีจำนวนคนที่ไปกับเรือน้อยกว่า 5 คน มากที่สุด สำหรับแหล่งเงินทุนในการทำประมงที่พบส่วนใหญ่มาจากเงินส่วนตัว

และครอบครัวยุคใหม่ที่มีแหล่งขายปลาที่จับได้ที่สำคัญส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งขายปลาภายในจังหวัด โดยขายให้กับพ่อค้าคนกลาง ผู้ค้าส่งสัตว์น้ำในจังหวัดมากที่สุด สำหรับรายละเอียดลูกเรือส่วนใหญ่เป็นคนในจังหวัดที่สัมภาษณ์มากที่สุด

- กลุ่มผู้กระจายสินค้าประมงทะเล

- กลุ่มผู้ประกอบการทำเทียบเรือ/สะพานปลา

กลุ่มผู้ประกอบการทำเทียบเรือ/สะพานปลาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีสัญชาติไทย ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาที่พบมากเป็นพิเศษได้แก่ระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา สถานภาพสมรสส่วนใหญ่เป็นผู้ที่แต่งงานแล้ว ภูมิลำเนาเดิมส่วนใหญ่อยู่ในภาคใต้ ได้แก่จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมา ได้แก่ สมุทรสาคร ประจวบคีรีขันธ์ อายุของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 41-45 ปี สถานภาพในครัวเรือนที่พบส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว จำนวนสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 5-6 คน

จากการวิเคราะห์รายละเอียดผู้ประกอบการพบว่าช่วงระยะเวลาดำเนินการส่วนใหญ่อยู่ในช่วงเวลา 05.00-18.00 น. มากที่สุด โดยพบว่าปริมาณปลาที่ขนส่งต่อเดือนที่พบมากที่สุดคือ มากกว่า 5 ตัน ปริมาณกุ้งที่ขนส่งต่อเดือนที่พบมากที่สุดคือน้อยกว่า 1 ตัน และ 1-2 ตัน ปริมาณปลาหมึกที่ขนส่งต่อเดือนที่พบมากที่สุดคือ 3-4 ตัน ปริมาณปูที่ขนส่งต่อเดือนที่พบมากที่สุดคือน้อยกว่า 1 ตันและ 1-2 ตัน ปริมาณหอยที่ขนส่งต่อเดือนมากที่สุดคือ 1-2 ตัน และมากกว่า 5 ตัน และปริมาณปลาป่นที่ขนส่งต่อเดือนคือ มากกว่า 5 ตัน ทั้งหมด โดยมีมูลค่าปลาที่ขนส่งต่อเดือนมากกว่า 100,000 บาท ทั้งหมด มูลค่ากุ้งที่ขนส่งต่อเดือนที่พบมากที่สุดคือ มากกว่า 100,000 บาท มูลค่าปลาหมึกที่ขนส่งต่อเดือนที่พบมากที่สุด คือ มากกว่า 100,000 บาท มูลค่าปูที่ขนส่งต่อเดือนที่พบมากที่สุดคือ มากกว่า 100,000 บาท มูลค่าหอยที่ขนส่งต่อเดือนที่พบมากที่สุดคือ 50,001-100,000 บาท และมากกว่า 100,000 มูลค่าปลาป่นที่ขนส่งต่อเดือนที่พบมากที่สุดคือ 10,001-30,000 บาททั้งหมด โดยมีแหล่งทำการประมงหลักที่พบส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่เขตน่านน้ำไทยบริเวณอ่าวไทยและอันดามันมากที่สุด วิธีการนำสินค้าเข้าเทียบท่าเรือ/สะพานปลา ทางเรือ ประมงส่วนใหญ่มาจากแหล่งจังหวัดสงขลามากที่สุด วิธีการนำสินค้าเข้าเทียบท่าเรือ/สะพานปลาทางรถยนต์ ส่วนใหญ่มาจากจังหวัดสุราษฎร์ธานีมากที่สุด และวิธีการนำสินค้าออกจากท่าเทียบเรือ สะพานปลาทางเรือประมงส่วนใหญ่มีแหล่งจุดหมายปลายทางของสินค้าไปยังพื้นที่จังหวัดสงขลาและชุมพรมากที่สุด วิธีการนำสินค้าออกจากท่าเทียบเรือ/สะพานปลาทางรถยนต์ส่วนใหญ่มีแหล่งจุดหมายปลายทางของสินค้าไปยังพื้นที่จังหวัดสงขลามากที่สุด ท่าเทียบเรือประมงในรัศมี 20 กิโลเมตร พบว่าส่วนใหญ่คือท่า ป.อภิรัชย์ มากที่สุด รายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างพบว่ามี

รายได้ส่วนใหญ่มากกว่า 200,000 บาทต่อเดือน โดยมีรายจ่ายต่อเดือนส่วนใหญ่ประมาณมากกว่า 200,000 บาท มากที่สุด สำหรับรายละเอียดค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ที่พบได้แก่ค่าจ้างแรงงาน

สำหรับปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มผู้ประกอบการทำเทียบเรือ/สะพานปลา พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคตามลำดับความสำคัญดังนี้ (1) ปัญหาเรื่องแพปลา (2) ปัญหาน้ำมันแพง แต่ราคาสินค้าไม่ขึ้น (3) ปัญหาพ่อค้ามากเกินไป ราคาไม่มาตรฐาน และ (4) ปัญหาปลาไม่ได้ขนาด ทั้งนี้โดยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้คือข้อเสนอแนะให้ควบคุมราคาให้ลดลง รongลงมาได้แก่ข้อเสนอการดูแลราคาสัตว์น้ำ และข้อเสนอแนะให้หาแหล่งประมงให้ ตามลำดับ

- กลุ่มผู้ซื้อ-ผู้ขายสินค้า นายหน้า ตัวแทนซื้อขายสินค้า แพปลา

กลุ่มผู้ซื้อ ผู้ขายสินค้า นายหน้า ตัวแทนผู้ซื้อขายสินค้า แพปลา พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีสัญชาติไทย และนับถือศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาที่พบส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา สถานภาพสมรสส่วนใหญ่เป็นผู้ที่แต่งงานแล้ว ภูมิลำเนาเดิมของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมในจังหวัดสงขลามากที่สุดรองลงมาเป็นสมุทรสาคร ระนอง สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช อายุของกลุ่มตัวอย่างที่พบส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 31-40 ปี สถานภาพในครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว จำนวนสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่อยู่ในระหว่าง 3-4 คน

สำหรับรายละเอียดลักษณะผู้ประกอบการผู้ให้สัมภาษณ์พบว่าประเภทสินค้าสำคัญได้แก่ (1) ปลา ส่วนใหญ่มีการซื้อขายประมาณ 11-20 ตัน/เดือน โดยมีมูลค่าการซื้อขายส่วนใหญ่มากกว่า 1 ล้านบาท (2) กุ้ง มีปริมาณการซื้อขายต่อเดือน 3-4 ตัน โดยมีมูลค่าการซื้อขายประมาณ 1 แสน-1 ล้านบาท (3) ปลาหมึก มีปริมาณการซื้อขายประมาณ 21-99 ตัน/เดือน โดยมีมูลค่าของการซื้อขายมากกว่า 1 ล้านบาท/เดือน (4) หอย มีปริมาณการซื้อขาย 5-10 ตัน/เดือน และมีมูลค่าการซื้อขายประมาณ 100,000-1 ล้านบาท และ (5) ปู มีปริมาณการซื้อขายต่ำกว่า 1 ตัน/เดือน โดยมีมูลค่าการซื้อขายประมาณ 10,001-50,000 ต่อเดือน ลักษณะของการซื้อขายส่วนใหญ่เป็นการประมูลโดยมีช่วงระยะเวลาซื้อขายส่วนใหญ่ อยู่ในช่วง 03.00-12.00 น. มากที่สุด ลักษณะของการขนส่งสินค้าที่ซื้อขายแล้วพบว่าส่วนใหญ่เป็นลักษณะของการขนส่งแบบผู้ซื้อขนส่งเอง กลุ่มผู้ซื้อส่วนใหญ่มาจากจังหวัดสุราษฎร์ธานีและสงขลามากที่สุด โดยปริมาณสินค้าที่ซื้อขายต่อวันพบว่าส่วนใหญ่เป็นปริมาณสินค้าน้อยกว่า 1 ตัน/วัน มูลค่าสินค้าที่ซื้อขายส่วนใหญ่มีมูลค่าน้อยกว่า 10,000 บาทมากที่สุด โดยมีลักษณะของผลตอบแทนที่ได้ส่วนใหญ่ในลักษณะส่วนต่างของปริมาณการซื้อขาย สำหรับกลไกกำหนดราคาซื้อ-ราคาขายสินค้า ส่วนใหญ่เป็นลักษณะของการกำหนดเอง

สำหรับปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มผู้ซื้อ-ผู้ขายสินค้า นายหน้า ตัวแทน ชื่อ-ชาย สินค้าแปปลาพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคตามลำดับความสำคัญดังนี้ ปัญหาอุปสรรคเนื่องจากปัญหาพม่าไม่เปิดให้ทำสัมปทาน ปัญหาไม่มีเรือเข้า และปัญหาคนพม่าแอบขโมยปลาไปขายตามลำดับ

- กลุ่มผู้ประกอบการขนส่ง

กลุ่มผู้ประกอบการขนส่งส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีสัญชาติไทย ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาที่จบส่วนใหญ่จบระดับมัธยมศึกษามากที่สุด สถานภาพสมรสส่วนใหญ่เป็นผู้ที่แต่งงานแล้ว ภูมิลำเนาเดิมส่วนใหญ่อยู่ในเขตภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดระนอง สงขลา สุราษฎร์ธานี และภูเก็ต อายุของกลุ่มตัวอย่างที่พบส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี สถานภาพในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างที่พบส่วนใหญ่คือหัวหน้าครอบครัว จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่พบส่วนใหญ่จะมีสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 3-4 คน

สำหรับรายละเอียดลักษณะประกอบการของผู้ให้สัมภาษณ์พบว่าส่วนใหญ่ใช้รถบรรทุก 4 ล้อเป็นยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสินค้า โดยปริมาณการขนส่งสินค้าส่วนใหญ่จะมีปริมาณขนาด 1-4 ตันมากที่สุด มีลักษณะของการซื้อขายส่วนใหญ่เป็นการซื้อตรง-ขายตรง ลักษณะภาระหน้าที่ที่บรรพบุรุษชนส่งพบว่าส่วนใหญ่เป็นคลังพลาสติก โดยจะใช้คลังพลาสติกขนาด 31-50 กิโลกรัมมากที่สุด สำหรับระยะเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการขนส่งพบว่าส่วนใหญ่ใช้เวลา 1-2 ชั่วโมง โดยระยะทางเฉลี่ยที่ใช้ในการขนส่งต่อวันพบว่าส่วนใหญ่ประมาณ 1-100 กิโลเมตร โดยเส้นทางที่ใช้ในการขนส่งส่วนใหญ่ใช้เส้นทางขนส่งระหว่างจังหวัด โดยมีจุดหมายปลายทางไปยังมหาชัย-แม่กลอง จังหวัดสมุทรสาครมากที่สุด

ทั้งนี้ผลจากการศึกษาพบว่า มีข้อปัญหาและอุปสรรคตามลำดับความสำคัญของปัญหาดังนี้ (1) ปัญหาไปถึงท่ายังเอาของลงไม่ได้ต้องรอคิว (2) ปัญหาด่านตำรวจ 5-6 ด่านต้องจ่ายค่าด่าน (3) ปัญหาด้านทุนการขนส่งมากขึ้น และ (4) ปัญหาการคมนาคมไม่ดี พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ (1) อยากรให้ลดต้นทุนการขนส่งน้ำมันลง (2) ปัญหาราคาสินค้าถูกมาก อยากรให้ช่วยปรับราคาให้สูงขึ้น (3) อยากรให้มีตลาดรองรับมากกว่านี้ (4) อยากรให้รัฐบาลช่วยเรื่องตำรวจทางหลวง และ (5) อยากรให้ทำถนนให้ดี

- กลุ่มผู้ประกอบการห้องเย็น

จากการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มผู้ประกอบการห้องเย็นพบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการห้องเย็นส่วนใหญ่เป็นชาย มีสัญชาติไทย ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพสมรสส่วนใหญ่เป็นผู้ที่แต่งงานแล้ว ภูมิลำเนาเดิมส่วนใหญ่เป็นคนจังหวัดสงขลา รองลงมาเป็นสมุทรสาคร สุราษฎร์ธานี ระนอง และตรัง อายุของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 31-40 ปี สถานภาพในครัวเรือนที่พบส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่พบส่วนใหญ่มีสมาชิกมากกว่า 6 คน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลรายละเอียดลักษณะประกอบการของผู้ให้สัมภาษณ์พบว่าประเภทสินค้าและปริมาณที่ทำการขนส่งต่อเดือนพบว่าส่วนใหญ่เป็น ปลา รองลงมาเป็น กุ้ง ปลาหมึก และปู ตามลำดับ โดยมีประเภทสินค้าและมูลค่าส่วนใหญ่ประมาณ 1,000,001-5,000,000 บาท ลักษณะการซื้อขายที่พบส่วนใหญ่เป็นแบบลักษณะการประมูลมากที่สุด โดยช่วงระยะเวลาของการซื้อ-ขายส่วนใหญ่อยู่ในช่วงเวลา 08.00-17.00 น. ลักษณะของการขนส่งสินค้าที่ซื้อขายแล้วส่วนใหญ่เป็นลักษณะผู้ขายจัดส่งให้ ผู้ซื้อส่วนใหญ่เป็นลูกค้าจากต่างประเทศ ผู้ซื้อส่วนใหญ่เป็นลูกค้าทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด โดยจะเป็นลูกค้าจากเจ้าของกิจการมากที่สุด ผู้ขายส่วนใหญ่มาจากทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด ผู้ขายส่วนใหญ่เป็นคนทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัดที่เป็นประมงมากที่สุด โดยมีปริมาณสินค้าที่ซื้อขายต่อวันมากกว่า 3 ตัน/วันมากที่สุด มูลค่าสินค้าที่ซื้อขายส่วนใหญ่ประมาณ 100,001-500,000 บาท ลักษณะของผลตอบแทนที่ได้รับส่วนใหญ่เป็นส่วนต่างของปริมาณการซื้อ-ขาย และกลไกการกำหนดราคาซื้อ-ราคาขายสินค้าที่พบส่วนใหญ่มาจากกลไกตลาด

จากการวิเคราะห์กลุ่มผู้ประกอบการห้องเย็นพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ (1) ปัญหาต้นทุนสินค้าสูงไม่คงที่ (2) ปัญหาสินค้ามีตามฤดูกาล และสภาวะอากาศ (3) ปัญหาน้ำมันแพงทำให้ต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น (4) ปัญหาสินค้าไม่พอกับความต้องการตลาด (5) ปัญหาการค้างชำระเงิน (6) ปัญหาค่าแรงงานสูง (7) ปัญหาการขนส่ง (8) ปัญหาราคาสินค้าเพิ่ม และ (9) ปัญหาขาดแคลนคนงาน ตามลำดับ

ทั้งนี้ได้มีการเสนอแนะข้อเสนอแนะที่สำคัญตามลำดับดังนี้ (1) ข้อเสนอแนะด้านการขยายตลาดมากกว่านี้ (2) ข้อเสนอแนะต้องการให้เปิดน่านน้ำให้มากกว่านี้ และ (3) ข้อเสนอแนะด้านการช่วยเหลือการประมง ตามลำดับ

- กลุ่มผู้ใช้แรงงานรับจ้าง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มผู้ใช้แรงงานรับจ้างพบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ใช้แรงงานรับจ้างส่วนใหญ่เป็นหญิง มีสัญชาติไทย ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่พบมากที่สุดคือระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา สถานภาพสมรสที่พบส่วนใหญ่เป็นผู้ที่แต่งงานแล้ว ภูมิลำเนาเดิมส่วนใหญ่เป็นคนจังหวัดสมุทรสงคราม รองลงมาเป็นประจวบคีรีขันธ์ นครปฐม นครศรีธรรมราชตามลำดับ อายุของกลุ่มผู้ใช้แรงงานรับจ้างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 26-30 ปี สถานภาพในครัวเรือนที่พบส่วนใหญ่เป็นคู่สมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่พบส่วนใหญ่มีสมาชิกประมาณ 3-4 คน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลรายละเอียดลักษณะประกอบการของผู้ให้สัมภาษณ์พบว่าระยะเวลาในการทำงานส่วนใหญ่ 1-2 ปี และรายได้เฉลี่ยต่อวันส่วนใหญ่ประมาณ 100-200 บาท รายจ่ายเฉลี่ยต่อวันส่วนใหญ่พบว่ามีประมาณ 400 บาท/วัน โดยมีระยะทางจากที่ทำงานและที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่ประมาณ 11 กิโลเมตรขึ้นไปมากที่สุด ลักษณะที่พักอาศัยที่พบส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นเจ้าของตัวเอง ลักษณะของงานที่ทำอยู่ในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นการทำงานบางช่วงเวลามากที่สุด สาเหตุที่ทำงานนี้ เพราะใกล้บ้าน ถ้าให้กลุ่มตัวอย่างเลือกประกอบอาชีพพบว่าส่วนใหญ่เลือกประกอบอาชีพเดิมมากที่สุด

จากการวิเคราะห์กลุ่มผู้ใช้แรงงานรับจ้างพบว่า มีข้อปัญหา/อุปสรรคตามลำดับความสำคัญดังนี้ปัญหารายได้น้อยรายจ่ายเพิ่ม รองลงมาได้แก่ปัญหาอยากหารายได้ขั้นต่ำเพิ่มขึ้น ปัญหาตำรวจมาตรวจ ปัญหาลูกน้องไม่พอ งานไม่ทัน ปัญหาอยากให้รัฐบาลหางานให้ประชาชนทำและปัญหาวันหยุด น้อยลงไม่มีเวลาพักผ่อนตามลำดับ โดยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ อยากให้เจ้าของโรงงานขึ้นค่าจ้าง/เพิ่มสวัสดิการ รองลงมา ได้แก่ งานน้อยลง เริ่มคัดคนออกอยากให้มีสนามกีฬา และมีวันหยุดประจำของโรงงาน ตามลำดับ

● กลุ่มผู้บริโภคลินค้าประมงทะเล

- กลุ่มผู้ประกอบการโรงงานแปรรูป/ผู้บริโภคในครัวเรือน

ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการโรงงานแปรรูป/ผู้บริโภคในครัวเรือนเป็นเพศหญิง มีสัญชาติไทย นับถือศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาของกลุ่มประกอบการตัวอย่างที่พบมากที่สุดคือระดับมัธยมศึกษา สถานภาพสมรสส่วนใหญ่เป็นผู้ที่แต่งงานแล้ว โดยภูมิลำเนาเดิมที่พบส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดสงขลา สมุทรสาคร สุราษฎร์ธานี และระนอง อายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 31-40 ปี มากที่สุด สถานภาพในครัวเรือน ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว จำนวนสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่ประมาณ 5-6 คน

จากการสำรวจข้อมูลรายละเอียดลักษณะประกอบการผู้ให้สัมภาษณ์พบว่า สินค้าที่ต้องการในการผลิตต่อเดือนที่พบมากที่สุดคือปลา รongลงมาได้แก่ กุ้ง และปลาหมึกตามลำดับ โดยสินค้าที่ผลิตส่วนใหญ่ เป็นของแห้ง รongลงมาได้แก่ อาหารกระป๋องสำเร็จรูป ลูกชิ้น หอยต้ม ปลาป่น เนื้อปู และน้ำปลาตามลำดับ โดยความถี่ในการซื้อสินค้าวัตถุดิบที่พบส่วนใหญ่ คือซื้อขายทุกวัน ปริมาณสินค้าที่ซื้อแต่ละครั้งพบว่าส่วนใหญ่มีปริมาณซื้อขายมากกว่า 1 ตัน ลักษณะของซื้อขายส่วนใหญ่เป็นแบบซื้อเอง ลักษณะของการจ่ายเงิน ส่วนใหญ่เป็นแบบจ่ายเงินสด

จากการวิเคราะห์การศึกษาของกลุ่มประกอบการโรงงานแปรรูป/ผู้บริโภคในครัวเรือนพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคตามลำดับความสำคัญดังนี้คือปัญหาด้านราคา ปัญหาด้านเทคโนโลยีการผลิตไม่ทันสมัย ปัญหาตลาดผูกขาด และปัญหากฎหมายแรงงาน (คนต่างด้าว) และมีข้อเสนอแนะที่สำคัญตามลำดับดังนี้ ข้อเสนอแนะเรื่องการขาดตลาด ข้อเสนอแนะด้านการลงทุน และข้อเสนอแนะด้านสินค้าน้อย ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาการประสานผลความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มหลักด้านการผลิต การกระจายผลผลิต และด้านการบริโภคสินค้าประมงทะเล พบว่ามีความสัมพันธ์ของทั้ง 3 กลุ่มมีความสัมพันธ์กันใกล้ชิด นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์กันในระหว่างพื้นที่ศึกษาในแง่ทั้งเป็นแหล่งผลิตและแหล่งบริโภคอีกด้วย

6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาแหล่งที่ตั้งตลาดสินค้าประมงทะเลในพื้นที่ศึกษา

1 เห็นควรกำหนดให้จังหวัดสงขลาชายฝั่งอ่าวไทย และจังหวัดระนองชายฝั่งทะเลอันดามัน เป็นฐานการดำเนินการด้านประมงทะเล ทั้งนี้จะต้องเสริมสร้างและประสานการลงทุนในด้านปัจจัยพัฒนาที่ยังขาดแคลนอยู่ของจังหวัดระนอง ซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านการเงินการธนาคาร บริการสาธารณสุขอุปโภคบริโภค การรวมกลุ่มของผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลาดสินค้า แรงงานรับจ้าง วัตถุดิบและแหล่งผลิต และปัจจัยด้านการบริการของรัฐ ในการดำเนินการดังกล่าวรัฐควรประสานให้เอกชนร่วมในการลงทุนพัฒนาด้วย

2 รัฐควรให้ความสำคัญในการบริหารจัดการด้านพื้นที่ที่เชื่อมต่อระหว่างจังหวัดสุราษฎร์ธานี-สงขลา-ปัตตานี ซึ่งเชื่อมต่อกันในแนวเหนือ-ใต้ ไม่ให้เกิดการซ้อนทับของกิจกรรมซึ่งกันและกัน โดยการแบ่งแยกบทบาทหน้าที่ของแต่ละจังหวัดทางด้านการประมงทะเล โดยให้จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดมีหน้าที่หลักให้บริการต่างๆ ด้าน ทั้งด้านบริหารจัดการ หน่วยผลิต หน่วย

กระจายสินค้าบริโภคสินค้าประมงทะเล มีบทบาทในระดับภาคหรือภูมิภาค ส่วนจังหวัดที่เหลือทั้ง 2 ควรีบทบาทในลำดับรองลงมา และควรมีบทบาทสนับสนุนกิจกรรมในระดับจังหวัดเท่านั้น

3 รัฐต้องให้ความสำคัญในการหาแหล่งจับปลา ทั้ง 2 ผังทะเล นอกจากประสานกับประเทศเพื่อนบ้านแล้วอาจต้องประสานกับประเทศที่อยู่ชายฝั่งทะเลที่ห่างไกลออกไปที่มีแหล่งจับปลาทะเล ต้องประสานกับผู้ประกอบการท้องถิ่น และสมาคมที่เกี่ยวข้อง แก้ไขปัญหาให้รวดเร็ว จับพลัน เพื่อให้ปัญหาด้านนี้น้อยที่สุด

4 รัฐควรสนับสนุนด้านเงินทุนให้มีการพัฒนาเรือที่ทำการประมงในพื้นที่ศึกษาให้มีขนาดใหญ่ขึ้น พร้อมทั้งพัฒนาและส่งเสริมขีดความสามารถของแรงงานให้ออกจับปลานอกน่านน้ำไทยมากขึ้น นอกจากนั้นควรสนับสนุนเงินลงทุนทำการประมง โดยผ่านสถาบันการเงินของรัฐ อาจจะเป็นการกู้ยืมระยะสั้นหรือระยะปานกลาง แทนที่จะให้ผู้ประกอบการใช้แหล่งเงินทุนจากเงินส่วนตัวและครอบครัวเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อที่จะได้นำเงินทุนบางส่วนไปพัฒนาสิ่งจำเป็นด้านอื่นๆ ต่อไป

5 ควรสนับสนุนให้มีการค้าขายกันในพื้นที่ศึกษาแต่ละจังหวัดให้มากยิ่งขึ้นเพื่อลดความแตกต่างด้านราคาของสินค้าประมงทะเลลง ไม่ให้แตกต่างกันมากนัก ทั้งนี้เพื่อลดค่าเสียหายในการขนส่งที่ต้องไปขายต่างจังหวัด ทั้งนี้เพราะได้ราคาสินค้าประมงทะเลสูงกว่า ถ้าใครมากกว่า ดังข้อเท็จจริงที่ปรากฏว่าจังหวัดระนองสินค้าขนส่งสินค้าถึงร้อยละ 91 เป็นการขนส่งระหว่างจังหวัด รถขนส่งสินค้าส่วนใหญ่ต้องใช้เวลา 7-10 ชั่วโมง และปริมาณสินค้าประมาณครึ่งหนึ่งส่งมาขายในกรุงเทพมหานคร เป็นต้น

6 ภาครัฐควรมีภาระกิจหลักดูแลและรับผิดชอบในการหาแหล่งประมงให้แก่ผู้ประกอบการกิจการประมงทะเล โดยการเปิดน่านน้ำให้มากกว่านี้ และเป็นตัวเชื่อมประสานระหว่างรัฐในทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง อาทิ การจับกุมเรือประมงไทยนอกเขตน่านน้ำไทย ราคาน้ำมัน การประกันตัวลูกเรือประมงที่ถูกจับกุม เป็นต้น

6.3 ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยต่อไป

6.3.1 ควรศึกษาเพิ่มเติมด้านปัจจัยชี้วัดด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจต่อการใช้บริการในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ได้คำตอบที่หลากหลายเพิ่มขึ้น เป็นการเพิ่มมุมมองที่แตกต่างออกไปได้มากขึ้น และควรปรับปรุงความไม่สอดคล้องด้านเวลาของข้อมูลแต่ละปัจจัยที่นำมาใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ให้มากที่สุด

6.3.2 ควรมีการศึกษาในกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาครั้ง แต่เน้นจังหวัดอื่นที่มีค่าความสำคัญในลำดับรอง อาทิ จังหวัดสุราษฎร์ธานี สมุทรสาคร และสมควรศึกษาเพิ่มเติมจังหวัดปัตตานี เพื่อให้สามารถเสนอแนะในรายละเอียดของแกนพัฒนาสุราษฎร์ธานี-สงขลา-ปัตตานีมากยิ่งขึ้น

6.3.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยตัวชี้วัดที่นำมาใช้วิเคราะห์โดยต้องพิจารณาทั้งในด้านความเป็นจริงควบคู่กับหลักการวิเคราะห์ทางสถิติให้มากขึ้น